

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning för effektivisering av besöksförbudet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning för effektivisering av besöksförbudet (RP 143/2022 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 63/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kirsi Pulkkinen, justitieministeriet
- ledande expert Heidi Kankainen, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Minna Viuhko, social- och hälsovårdsministeriet
- referendarieråd Jarmo Hirvonen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- lagman Martti Juntikka, Egentliga Finlands tingsrätt
- statsåklagare Heidi Savurinne, Åklagarmyndigheten
- offentligt rättsbiträde, advokat Päivi Isomaa, Norra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt
- jurist Heidi Lokasaari, Brottspåföljdsmyndigheten
- kriminalkommissarie Marja Väätti, Helsingfors polisinrättning
- utvecklingsdirektör Sari Laaksonen, Förbundet för mödra- och skyddshem
- utvecklingsdirektör Jaana Koivukangas, Brottsofferjouren
- advokat Katri Mäkinen, Finlands Advokatförbund
- professor Johanna Niemi
- professor Matti Tolvanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Rättsregistercentralen
- Dataombudsmannens byrå
- Domstolsverket

Betänkande LaUB 19/2022 rd

- Nödcentralsverket
- Polisstyrelsen
- Vanda stad
- Centralförbundet för Barnskydd rf
- Mansorganisationernas centralförbund rf
- Kvinnoorganisationernas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om besöksförbud, strafflagen, förundersökningslagen, lagen om rättegång i brottmål, rättshjälpslagen, lagen om domstolsavgifter, lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsförhållandenmyndigheten och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ändras. Syftet med propositionen är att förbättra effektiviteten av besöksförbud, minska överträdelserna mot besöksförbud och i synnerhet öka säkerheten för offer för våld i nära relationer.

För att utöka användningen av tillfälliga besöksförbud avses lagen om besöksförbud ändras så att en anhållningsberättigad tjänsteman på eget initiativ ska meddela tillfälligt besöksförbud, om den som förbudet avses skydda har ett så uppenbart behov av skydd att det förutsätter att förbudet meddelas omedelbart.

Hänvisningen till stödtjänster ska göras effektivare i ärenden som gäller besöksförbud. Bestämmelser om hur kontaktuppgifter för den som besöksförbudet avses skydda kan förmedlas till stödtjänsterna samt om att den som meddelats besöksförbud ska informeras om tillgängliga stödtjänster avses införas i lagen.

Domstolen ska kunna förordna ett biträde för den som ansöker om besöksförbud, om ansökan grundar sig på ett brott mot sökandens liv, hälsa eller frihet och det ska anses motiverat med hänsyn till hur allvarligt brottet är, sökandens personliga förhållanden och andra omständigheter.

Lagen om domstolsavgifter föreslås bli ändrad så att ingen avgift tas ut av den som ansöker om besöksförbud ens i sådana fall att ansökan avslås eller ärendet avskrivs.

Ett elektroniskt övervakat besöksförbud ska enligt förslaget tas i bruk som ett nytt sätt att skydda en person i livsfara eller hälsofara. Domstolen ska kunna bestämma att ett utvidgat besöksförbud ska förenas med elektronisk övervakning om det är nödvändigt för att avvärja ett hot om brott mot liv, hälsa eller frihet och övervakningen inte är oskälig med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, förhållandena för den som ställs under övervakning och andra omständigheter som framkommit i saken.

Ett elektroniskt övervakat besöksförbud ska kunna meddelas för högst sex månader. Om förutsättningarna för elektronisk övervakning fortsättningsvis uppfylls ska förbudet kunna förnyas. Ett elektroniskt övervakat besöksförbud ska kunna förnyas för högst tre månader åt gången.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

För att förbättra effektiviteten av besöksförbud föreslås det att ärenden som gäller brott mot besöksförbud ska behandlas skyndsamt om inte brottet utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa. De straffbestämmelser som gäller brott mot besöksförbud ska kompletteras så att också den som meddelats besöksförbud och som bryter mot sina skyldigheter enligt avgörandet om elektroniskt övervakat besöksförbud och därmed förhindrar ibruktagandet eller genomförandet av den tekniska övervakningen ska kunna dömas för brott mot besöksförbud.

Genom propositionen genomförs regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering, enligt vilket lagstiftningen om besöksförbud ska revideras för att bättre säkerställa offrets rättigheter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft ungefär ett år från det att de har godkänts och stadfästs.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Ett besöksförbud kan meddelas för avvärjande av brott mot liv, hälsa, frihet eller frid eller hot om sådant brott eller för avvärjande av annat allvarligt trakasserier. I propositionen föreslås det ändringar i lagen om besöksförbud (898/1998) och i vissa andra lagar. Syftet med ändringarna är att göra besöksförbudet effektivare, minska brott mot besöksförbudet och öka säkerheten särskilt för offer för våld i nära relationer.

Sammantaget anser lagutskottet att propositionens syften är ytterst viktiga. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Beslut om tillfälligt besöksförbud på initiativ av en anhållningsberättigad tjänsteman

Lagen om besöksförbud föreslås bli ändrad så att en anhållningsberättigad tjänsteman på eget initiativ ska meddela tillfälligt besöksförbud, om den som förbudet avses skydda har ett så uppenbart behov av skydd att det förutsätter att förbudet meddelas omedelbart (11 § 2 mom. i lagförslag 1). Ett tillfälligt besöksförbud förutsätter således inte längre att den som förbudet avses skydda inte själv förmår ansöka om besöksförbud.

Syftet med den föreslagna ändringen är att sänka tröskeln för beslut om besöksförbud på initiativ av en anhållningsberättigad tjänsteman och att främja användningen av tillfälligt besöksförbud för att skydda offret i situationer där offrets liv eller hälsa är i omedelbar fara. Bakgrunden till förslaget är utvecklingen i Europadomstolens avgörandepraxis och kraven i Istanbulkonventionen (se RP s. 26—27).

Gällande 11 § 2 mom. i lagen om besöksförbud har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (se GrUU 8/2004 rd, s. 3/I; se även LaUB 2/2004 rd, s. 5—6). Grundlagsutskottet anser i sitt ut-

Betänkande LaUB 19/2022 rd

låtande om den aktuella propositionen att bedömningssituationen har förändrats på grund av den utveckling som beskrivs i propositionen och har inget att anmärka på de regleringslösningar som valts i propositionen till denna del eller på motiveringarna till dem (se GrUU 63/2022 rd, s. 3).

Under lagutskottets sakkunnigutfrågning har det framförts att om det oberoende av ärendet eller situationen i fråga blir förpliktande att meddela tillfälligt förbud, kan följden bli oförutsedda konsekvenser som ger polisen merarbete vid förundersökningen. Därför har det ansetts att den föreslagna bestämmelsen ska gälla situationer där den som förbudet avses skydda riskerar liv eller hälsa. Lagutskottet konstaterar att detta motsvarar specialmotiveringen till bestämmelsen. Enligt motiveringen ska en anhållningsberättigad tjänsteman meddela tillfälligt besöksförbud på eget initiativ i situationer där det på basis av riskbedömningen är klart att personen hotas av allvarligt våld som ett besöksförbud kan skydda denne mot (se RP s. 58). Utifrån det som sägs ovan föreslår lagutskottet på det sätt som anges närmare nedan att ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen preciseras. Utskottet ser det också som viktigt att polisen får utbildning i att göra den hotbedömning och riskbedömning som avses ovan.

Elektronisk övervakning av besöksförbud (tekniskt övervakat besöksförbud)

Besöksförbud kan enligt lagen om besöksförbud meddelas som normalt besöksförbud (3 § 1 mom.) eller som utvidgat besöksförbud (3 § 3 mom.). Ett normalt besöksförbud innebär att på det sätt som närmare bestäms i avgörandet i ärendet får den som meddelats besöksförbud inte träffa den person som förbudet avses skydda eller på annat sätt kontakta denna eller göra försök därtill. Det är likaså förbjudet att följa efter och iaktta den person som förbudet avses skydda. Om det finns anledning att anta att ett normalt besöksförbud inte är tillräckligt för att avvärja risken för brott eller andra trakasserier, kan besöksförbudet utvidgas till att gälla även vistelse i närheten av den skyddades stadigvarande bostad eller fritidsbostad, arbetsplats eller något annat med dessa jämförbart ställe.

Inte ens ett utvidgat besöksförbud har visat sig vara tillräckligt för att garantera säkerheten för den som skyddas genom förbudet i en situation där det finns risk för allvarligt våld (se RP s. 44, 47 och 71). Därför föreslås det i propositionen att elektronisk (teknisk) övervakning fogas till det utvidgade besöksförbudet. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan domstolen i beslutet om utvidgat besöksförbud på yrkan av en anhållningsberättigad tjänsteman bestämma att övervakningen av att besöksförbudet iakttas ska ske med hjälp av tekniska anordningar, om teknisk övervakning är nödvändig för att avvärja ett hot om brott mot liv, hälsa eller frihet och övervakningen inte är oskälig med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, förhållandena för den som ställs under övervakning och andra omständigheter som framkommit i saken (3 a § i lagförslag 1).

Avsikten är att den elektroniska övervakningen ska genomföras tekniskt med hjälp av GPS/GNSS-lokaliseringsteknik. Motsvarande teknik används för närvarande vid övervakning i samband med brottspåföljder och tvångsmedel. Vid elektronisk övervakning fästs ett övervakningsband på den övervakade, och dessutom ska han eller hon bära med sig en lokaliseringstelefon. Med hjälp av övervakningsbandet och lokaliseringstelefonen kan man fastställa den övervakades exakta position och följa hans eller hennes rörelser. I ett avgörande om utvidgat besöksförbud fastställs det område som den som meddelats besöksförbud inte får besöka. Efter att ha fått ett larm gör Brottspåföljdsmyndighetens övervakningscentral en anmälan om larmet till Nödcen-

Betänkande LaUB 19/2022 rd

tralsverket och förmedlar omedelbart larmet till den som besöksförbudet avses skydda, om denne har övervakningsanordningar (se RP, s. 37). Övervakningscentralen ger även information om var den som meddelats besöksförbud och den som besöksförbudet avses skydda befinner sig. Nödcentralsverket förmedlar meddelandet eller uppdraget till polisen i enlighet med polisens anvisningar. I akuta situationer skickas en polispatrull skyndsamt till platsen.

En effektivisering av övervakningen av det utvidgade besöksförbudet genom elektronisk övervakning mottogs positivt under sakkunnigutfrågningen, men samtidigt ansåg flera sakkunniga att elektronisk övervakning bör vara möjlig också vid övervakningen av normalt besöksförbud. Dessutom ansåg en del av de sakkunniga att villkoren för elektronisk övervakning är stränga. Det har bland annat framförts att oskälighetskriteriet i anslutning till ett överhängande brotts svårhetsgrad bör slopas.

Grundlagsutskottet anser att den nu aktuella tekniska övervakningen av besöksförbud kan bedömas utifrån väsentligen samma utgångspunkter som övervakning med tekniska anordningar i anslutning till straffrättsligt straff, övervakningsstraff och övervakad frihet på prov i grundlagsutskottets tidigare praxis (se GrUU 63/2022 rd, s. 3, och de tidigare utlåtanden som det hänvisas till där). Med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna anser grundlagsutskottet att det finns godtagbara grunder för den föreslagna regleringen, framför allt för de bestämmelser som anknyter till 7 § i grundlagen. Med beaktande av de avgränsningar som följer av att den tekniska övervakningen ska vara nödvändig och skäligen uppfyller regleringen också proportionalitetskravet.

Lagutskottet konstaterar att införandet av elektronisk övervakning vid övervakningen av att det utvidgade besöksförbudet iakttas innebär en betydande förändring jämfört med nuläget, eftersom denna typ av övervakning i nuläget endast används vid övervakning av brottspåföljder och tvångsmedel. För att förbättra säkerheten för ett offer som skyddas genom besöksförbud är det enligt lagutskottet dock motiverat och behövligt. Grundlagsutskottet har också ansett att den föreslagna bestämmelsen om elektronisk övervakning i anslutning till ett utvidgat besöksförbud inte är problematisk med tanke på proportionalitetskravet, med beaktande av de avgränsningar som följer av att den tekniska övervakningen ska vara nödvändig och skäligen (se GrUU 63/2022 rd, s. 3). Enligt grundlagsutskottets utlåtande behövs alltså de föreslagna avgränsningarna i fråga om nödvändighet och skälighet.

Att propositionen föreslår elektronisk övervakning endast för utvidgat besöksförbud grundar sig enligt utredning till lagutskottet på flera omständigheter. Det centrala är att det i ett beslut om utvidgat besöksförbud, till skillnad från normalt besöksförbud, anges exakt vilket område den som meddelats förbudet inte får röra sig i. Om den som meddelats förbudet går in på det förbjudna området, går det automatiskt ett larm till övervakningssystemet. Larmet förutsätter inte åtgärder av den person som ska skyddas eller att denne har en övervakningsanordning. I princip kan man i realtid följa var den som meddelats ett förbud befinner sig endast om han eller hon går in på det förbjudna område som anges i beslutet eller om övervakningsanordningen slutar fungera (se RP, s. 65). Om den övervakade rör sig i det förbjudna området, gör han eller hon sig skyldig till brott mot förbudet, vilket är en straffbar gärning. Elektronisk övervakning kan då ge bevis för att den som meddelats besöksförbud har brutit mot besöksförbudet, eftersom det i allmänhet inte uppstår

Betänkande LaUB 19/2022 rd

oklarhet om brott mot besöksförbudet när den som meddelats besöksförbud går in på det område som förbudet gäller.

Enligt erhållen utredning är det med nuvarande teknik i sig möjligt att koppla elektronisk övervakning till normalt besöksförbud, men då krävs det att också den som ska skyddas har en övervakningsanordning. Det skulle dock innebära en avsevärd ändring, eftersom det förutsätter en omvärdering av regleringsgrunden för elektronisk övervakning och myndigheternas förfaranden. Dessutom bör en utvidgning av den elektroniska övervakningen bedömas med tanke på nödvändigheten och proportionaliteten av att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna, eftersom grundlagsutskottet endast har bedömt den lösning som föreslås i propositionen, det vill säga att koppla den elektroniska övervakningen till utvidgat besöksförbud.

Utifrån det som sägs ovan tillstyrker utskottet införandet av elektronisk övervakning vid övervakningen av att utvidgat besöksförbud iakttas på det sätt som föreslås i propositionen. De föreslagna grundläggande lösningarna för ordnande av elektronisk övervakning är tydliga, vilket är väsentligt med tanke på besöksförbudets effektivitet och genomslag samt rättsskyddet för den som meddelats förbud. Det föreslagna systemet för elektronisk övervakning motsvarar också det sätt på vilket elektronisk övervakning för närvarande genomförs vid övervakningen av förstärkt reseförbud, vilket innebär att det redan finns erfarenheter av sådan övervakning. Det bör dock noga följas hur reformen fungerar och vilka konsekvenser den har. Utifrån erfarenheterna bör man bedöma behovet av och möjligheterna att utveckla den elektroniska övervakningen och utvidga dess användningsområde vid övervakningen av att besöksförbudet iakttas. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Dessutom understryker utskottet vikten av att det finns andra metoder att tillgå för att förbättra säkerheten för den som besöksförbudet avses skydda. Det är väsentligt med tanke på att elektronisk övervakning inte är möjlig vid normalt besöksförbud och att elektronisk övervakning inte nödvändigtvis är användbar ens i alla fall av utvidgat besöksförbud, till exempel när den skyddade har flyttat till en hemlig adress och kanske har ansökt om spärmarkering (se RP, s. 44). Andra praktiska metoder för att förbättra säkerheten för den som besöksförbudet avses skydda är enligt erhållen uppgift exempelvis olika trygghetsanordningar, såsom trygghetsarmband, och funktioner som kan kopplas till mobiltelefonen för att den skyddade snabbt ska få kontakt med nödcentralen (se RP, s. 25).

Hänvisning till stödtjänster för offer och förövare

Det föreslås att hänvisningen till stödtjänster i ärenden som gäller besöksförbud effektiviseras genom att det i lagen om besöksförbud tas in bestämmelser om hänvisning till stödtjänster av den som besöksförbudet avses skydda. Enligt den föreslagna regleringen ska polisen eller åklagaren ge kontaktuppgifterna för den som det tillfälliga besöksförbudet avses skydda till en aktör som tillhandahåller stödtjänster, om den som förbudet avses skydda ger sitt samtycke till det (11 a § 1 mom. i lagförslag 1). Dessutom föreslås det att polisen eller åklagaren ska informera den som meddelats tillfälligt besöksförbud om tillgängliga stödtjänster (11 a § 2 mom. i lagförslag 1).

Förundersökningsmyndigheten är redan nu med stöd av förundersökningslagen skyldig att hänvisa målsäganden till stödtjänster, om målsäganden bedöms vara i behov av särskilt skydd eller

Betänkande LaUB 19/2022 rd

om brottets beskaffenhet eller målsägandens personliga omständigheter annars förutsätter det (4 kap. 10 § i förundersökningslagen). Syftet med den föreslagna bestämmelsen i lagen om besöksförbud är att komplettera bestämmelserna i förundersökningslagen och säkerställa att den som behöver skydd hänvisas till stödtjänster också när ett tillfälligt besöksförbud meddelas. Bestämmelserna i förundersökningslagen behöver kompletteras också till den del ett tillfälligt besöksförbud meddelas på grund av risk för brott, eftersom bestämmelserna i förundersökningslagen inte täcker sådana situationer. Utskottet anser att de föreslagna ändringarna är befogade och nödvändiga.

För närvarande finns det inga bestämmelser om riskbedömning av våld i nära relationer inom ramen för multidisciplinärt samarbete, och i propositionen föreslås inga bestämmelser om detta. Europeiska kommissionen lade den 8 mars 2022 fram ett förslag till direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (COM (2022) 105 final), som bland annat innehåller bestämmelser om en sådan bedömning. Utskottet anser det vara viktigt att behovet av bestämmelser om multidisciplinär riskbedömning bedöms i samband med det nationella genomförandet av direktivet.

För närvarande finns det inte tillgång till stödtjänster för våldsutövare heltäckande i hela landet (se RP, s. 29). Därför föreslås det att polisen eller åklagaren ska underrätta den som meddelats temporärt besöksförbud om ”tillgängliga” stödtjänster. Utskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid tillgången till stödtjänster, eftersom de våldsavbrytande programmen är viktiga för att förbättra säkerheten för våldsoffer och hjälpa våldsutövare att ändra sitt beteende. Utskottet anser att stödprogrammets regionala täckning och tillgänglighet behöver förbättras.

Biträde

Den som ansöker om besöksförbud kan redan nu med stöd av rättshjälpslagen (257/2002) få ett biträde för besöksförbudsärenden, om sökanden på grund av sin ekonomiska ställning är berättigad till rättshjälp.

Med stöd av den gällande lagen om rättegång i brottmål (689/1997) kan domstolen förordna ett rättegångsbiträde för att bistå målsäganden i ett ärende som gäller brott mot liv, hälsa eller frihet, om ett förordnande ska anses befogat med hänsyn till hur allvarligt brottet är, målsägandens personliga förhållanden och övriga omständigheter (2 kap. 1 a § 3 punkten). Förordnandet av rättegångsbiträdet beror inte på målsägandens ekonomiska ställning. Enligt rättspraxis (HD 2021:78, se RP s. 29) kan ett biträde i ett besöksförbudsärende inte förordnas för den som ansöker om besöksförbud. Därför föreslås det att lagen om besöksförbud kompletteras med en bestämmelse enligt vilken domstolen kan förordna ett biträde för sökanden oberoende av sökandens ekonomiska ställning, om grunden för ansökan är ett brott som riktar sig mot sökandens liv, hälsa eller frihet (14 a § i lagförslag 1). En förutsättning enligt förslaget är dessutom att det är motiverat att förordna ett biträde med beaktande av hur allvarligt brottet är, sökandens personliga förhållanden och andra omständigheter.

För att trygga offrets rättigheter när denne har ett särskilt behov av att få ett biträde i ett brottmål är det motiverat att det oberoende av offrets ekonomiska ställning kan förordnas ett biträde också för ansökan om besöksförbud. Att biträde anlitas i ökande grad kan också antas underlätta domstolsbehandlingen av ärendet.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

Sakkunniga har påpekat att det i syfte att förbättra offrets ställning bör föreskrivas att den som ansöker om besöksförbud har rätt till biträde oberoende av ekonomisk ställning också i andra situationer än de som nu föreslås. En sådan utvidgning skulle dock ha ekonomiska konsekvenser som inte har bedömts och som det inte finns beredskap för. Utskottet stöder således genomförandet av den föreslagna ändringen utifrån regeringens förslag, men anser det ändå viktigt att det i fortsättningen kontrolleras hur ändringen fungerar och om den räcker till för att trygga offrets rättigheter.

Avgiftsfrihet i besöksförbudsärende

Enligt den gällande lagen om domstolsavgifter (1455/2015) är begäran om besöksförbud avgiftsfri om begäran bifalls. Nu föreslås det att ärenden enligt lagen om besöksförbud i fortsättningen alltid ska vara avgiftsfria. Av den som ansöker om besöksförbud tas således ingen avgift ut, även om ansökan avslås eller ärendet avskrivs.

Av propositionsmotiven framgår att när besöksförbudsärenden blev avgiftsbelagda (270 euro) vid ingången av 2016 var målet att främja prövningen vid ansökan om besöksförbud och minska antalet ansökningar som görs av okynne, exempelvis i samband med vårdnadstvister (RP 29/2015 rd, s. 31). Syftet var dock inte att höja tröskeln för begäran om besöksförbud i fall där sökandens liv eller hälsa var hotad (LaUB 2/2015 rd, s. 4). Efter att avgiften trädde i kraft har dock mängden godkända ansökningar om besöksförbud minskat betydligt. Det verkar därför som om ett stort antal ansökningar om besöksförbud inte har lämnats in på grund av den ekonomiska risk som är förknippad med ansökan.

Lagutskottet anser utifrån inkommen utredning att det är motiverat att göra besöksförbudsärendena avgiftsfria. Det är viktigt att avgiften inte utgör ett hinder för att ansöka om besöksförbud i en situation där besöksförbud behövs för att skydda offret.

För tydlighetens skull konstaterar utskottet att det är möjligt att ingripa i ogrundade ansökningar om besöksförbud som görs av okynne genom 14 § i lagen om besöksförbud, enligt vilken den förlorande parten av vägande skäl kan åläggas att helt eller delvis betala motpartens skäliga rättegångskostnader. Bestämmelsen kan bland annat tillämpas då det är klart att besöksförbud begärs endast av okynne.

Straffbarhet för brott mot besöksförbud

Bestämmelser om straff för överträdelse av besöksförbudet finns i 16 kap. 9 a § i strafflagen. Straffbestämmelsen föreslås bli kompletterad med brott mot skyldigheter i anknytning till teknisk övervakning (16 kap. 9 a § 2 mom. i lagförslag 2). Lagutskottet anser det motiverat att komplettera straffbestämmelsen för att säkerställa att ett elektroniskt övervakat besöksförbud är effektivt. Utifrån grundlagsutskottets utlåtande (se GrUU 63/2022 rd, s. 6) är det dock motiverat att precisera den föreslagna bestämmelsen på det sätt som beskrivs nedan i detaljmotiveringen.

Straffskalan för brott mot besöksförbud sträcker sig från böter till fängelse i högst ett år. I detta sammanhang föreslås inga ändringar i skalan. Kompletteringen av straffbestämmelsen förutsätter enligt utskottet inte att straffskalan skärps. Även om teknisk övervakning kan meddelas endast i synnerligen riskfyllda situationer där hotet är allvarligt, föreslås det nämligen i bestämmel-

Betänkande LaUB 19/2022 rd

sen att den övervakade kan dömas för brott om han eller hon själv förhindrar övervakningen. Straffbarheten förutsätter till exempel inte att ett brott begås mot den som ska skyddas. Utskottet anser att straffskalan är proportionerlig och förenlig med straffskalan för andra brott.

Brådskanie behandling av brott mot besöksförbud och reformens ekonomiska konsekvenser

Ett ärende som gäller besöksförbud ska enligt gällande lagstiftning behandlas skyndsamt. För att förbättra besöksförbudets effektivitet föreslås det att också ett ärende som gäller brott mot besöksförbud ska behandlas skyndsamt, om inte brottet utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa (3 kap. 11 § i lagförslag 3 och 1 kap. 8 a § och 5 kap. 13 a § i lagförslag 4).

De sakkunniga har i huvudsak förhållit sig positiva till en skyndsamt behandling, men har också fäst uppmärksamhet vid att kravet på skyndsamt behandling inte gäller eventuella misshandelsbrott och andra brott på basis av vilka besöksförbud har meddelats eller som begåtts i samband med brott mot besöksförbud. Likaså har det ansetts att man i en situation där behandlingen av brottmål har dragit ut på tiden på grund av de knappa resurserna hos den myndighetskedja som sköter straffprocessen bör vara försiktig med att föreskriva om skyndsamhetskriterier för vissa brottsbeteckningar. Det har inte ansetts möjligt att förkorta behandlingstiderna utan betydande tilläggsresurser.

Enligt utredning till lagutskottet är behandlingstiderna för brott mot besöksförbud långa och i praktiken har det förekommit att ärenden behandlats först efter att besöksförbudet upphört. Enligt statistiken har behandlingen av brott mot besöksförbudet, från anmälan om brott till tingsrättens avgörande, under de senaste åren tagit i genomsnitt över ett år och förundersökningsfasen i dessa ärenden i genomsnitt cirka ett halvt år. Besöksförbudet har i allmänhet redan upphört när ärendet behandlas i tingsrätten. Det är också typiskt att man i ett brottmål behandlar flera brott mot besöksförbud.

Syftet med besöksförbud är att förebygga brott och hotfulla situationer samt att öka säkerheten för den som besöksförbudet avses skydda. För att dessa syften ska nås är det viktigt att man ingriper effektivt i brott mot besöksförbud och reagerar så snabbt som möjligt. I dessa avseenden är det viktigt att utredning, åtalsprövning och domstolsbehandling av överträdelser av förbud sker utan dröjsmål. Enligt lagutskottet talar dessa omständigheter för att mål som gäller brott mot förbudet ska behandlas skyndsamt i alla steg i straffprocessen.

Målen med reformen kommer dock inte att nås om inte alla aktörer, det vill säga polisen, åklagarna, domstolarna, Brottsförbyggande myndigheten och rättshjälpsbyråerna, permanent och till fulla belopp får de tilläggsanslag som reformen kräver. Det är inte bara fråga om att i lagen föreskriva att behandlingen av brott mot besöksförbud ska ske skyndsamt, utan också om resursbehov till följd av andra ändringar som syftar till att effektivisera besöksförbudet.

Enligt utredning till utskottet har behovet av tilläggsresurser för reformen bedömts utifrån myndigheternas bedömningar, och de uppgår 2023 till cirka 753 000 euro och från och med 2024 till cirka 2,6 miljoner euro per år.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

För att säkerställa den permanenta finansiering som reformen kräver är det väsentligt att propositionen behandlas i samband med budgetpropositionen för 2023. De permanenta tilläggsutgifterna bör från och med 2024 tas in till fullt belopp i valperiodens sista, så kallade tekniska ram. Men resurserna måste följas noga, och omedelbara åtgärder måste vidtas för att öka resurserna om de visar sig vara otillräckliga. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Lagutskottet instämmer i den oro som aktörerna inom rättsvården känner i fråga om att behandlingen av brottmål drar ut på tiden och att myndighetskedjan har knappa resurser. Utskottet konstaterar att det i flera års tid upprepade gånger har fäst allvarlig uppmärksamhet vid att basfinansieringen för rättsvården är otillräcklig, vilket orsakar betydande problem. Dessa frågor har behandlats särskilt i utlåtandena 2021 och i år om planerna för de offentliga finanserna (se LaUU 18/2022 rd och LaUU 11/2021 rd och de tidigare utlåtanden som det hänvisas till där). Lagutskottet har ansett det nödvändigt att basfinansieringen av rättsvården utan dröjsmål höjs väsentligt och permanent (LaUU 11/2021 rd).

Riksdagen har utifrån lagutskottets betänkande (LaUB 16/2021 rd) förutsatt att det utarbetas en redogörelse av statsrådet om rättsvårdens verksamhetsförutsättningar. Redogörelsen lämnades nyligen till riksdagen (SRR 13/2022 rd). Utskottet yttrar sig närmare om basfinansieringen av rättsvården i samband med behandlingen av redogörelsen.

Skydd för personuppgifter

Införandet av elektronisk övervakning av besöksförbud förutsätter också ändringar i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsförhållningsmyndigheten (1301/2021; lagförslag 7). Grundlagsutskottet har inte haft något att anmärka på grunderna för regleringen, men utifrån grundlagsutskottets utlåtande bör bestämmelserna i lagförslag 7 preciseras på de grunder och på det sätt som anges närmare nedan (se GrUU 63/2022 rd, s. 5).

Vid lagutskottets sakkunnigutfrågning har de föreslagna bestämmelserna inte till alla delar ansetts vara tillräckligt noggrant avgränsade och exakta. I ljuset av erhållen utredning anser lagutskottet att det av tydlighetsskäl är motiverat och ändamålsenligt att bestämmelser om personuppgifter som behandlas för elektronisk övervakning av besöksförbud finns i en separat paragraf i stället för i flera olika paragrafer på det sätt som föreslås i propositionen.

Lagutskottet föreslår därför nedan att en ny paragraf om besöksförbudsregistret fogas till lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsförhållningsmyndigheten (ny 11 a § i lagförslag 7). Paragrafen i fråga kompletteras med bestämmelser om de uppgifter som ska föras in i besöksförbudsregistret och om behandlingen av dem. Dessa bestämmelser ingår i andra paragrafer i lagförslaget (6 och 8 § i lagförslag 7). På grund av utskottets förslag till ny paragraf blir dessa paragrafändringar i propositionen överflödiga.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om besöksförbud

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. Förbudets innehåll. Den gällande paragrafen handlar om innehållet i besöksförbudet. I 4 mom. föreskrivs det om kontakter som inte omfattas av besöksförbudet. Enligt den gäller besöksförbudet inte kontakter för vilka det finns en saklig grund och som är uppenbart behövliga.

I propositionen föreslås det att ordalydelsen i 4 mom. preciseras så att den kontakt som avses i momentet ”av särskilda skäl” ska vara uppenbart behövlig. Enligt propositionsmotiven är syftet med preciseringen av ordalydelsen att understryka att det med stöd av bestämmelsen endast är tillåtet att ta kontakt i exceptionella situationer som inte har kunnat beaktas i beslutet om besöksförbud (s. 55). Utskottet anser att en skärpning av ordalydelsen är motiverad för att förbättra säkerheten för den som förbudet avses skydda. Det bör senare utvärderas om en precisering av bestämmelsen på det föreslagna sättet är tillräcklig för att målen ska nås.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det ansetts att syftet bakom den föreslagna ändringen inte framgår på bästa möjliga sätt av den föreslagna bestämmelsen. Därför bör det av momentet framgå att besöksförbudet inte heller gäller sådana tillåtna kontakter som nämns särskilt i beslutet om besöksförbud. Detta framgår dock redan av gällande 3 § 1 mom. och 8 § 2 mom., och utskottet anser därför inte att en sådan precisering behövs.

3 a §. Tekniskt övervakat besöksförbud. Av paragrafens 1 mom. framgår det att ett tekniskt övervakat besöksförbud kan meddelas om det är nödvändigt för att avvärja ett hot om brott mot liv, hälsa eller frihet och övervakningen inte är oskälig med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, förhållandena för den som ställs under övervakning och andra omständigheter som framkommit i saken.

Grundlagsutskottet fäster uppmärksamheten vid den föreslagna bestämmelsens avgränsning i fråga om oskälighet. Det sägs att teknisk övervakning av besöksförbud kan meddelas, om det inte är oskäligt med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, förhållandena för den som ställs under övervakning och andra omständigheter som framkommit i saken. Utskottet anser att i synnerhet uttrycket ”andra omständigheter som framkommit i saken”, vars innehåll inte beskrivs närmare i propositionen, är mycket inexakt med avseende på kravet på att det ska finnas bestämmelser i lag om sådan reglering (se GrUU 63/2022 rd, s. 4). Grundlagsutskottet anser att lagutskottet måste precisera regleringen.

Lagutskottet konstaterar att det vid den bedömning av oskäligheten i teknisk övervakning av besöksförbud som avses i momentet är fråga om en helhetsbedömning från fall till fall. Utöver det hotande brottets allvarlighet och omständigheterna för den som ställs under övervakning kan man också beakta andra omständigheter som framkommit i saken samt överväga omständigheter som talar för eller emot meddelande av besöksförbud. Förbud kan normalt inte meddelas om det hotande brottet är ringa. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning den senare delen av 2 § 2 mom. i den gällande lagen om besöksförbud, enligt vilken ett besöksförbud inom fa-

Betänkande LaUB 19/2022 rd

miljen kan meddelas, om det inte är oskäligt med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, de i den gemensamma bostaden boende personernas förhållanden och andra omständigheter i saken. Också i motiveringen till den bestämmelsen konstateras det att meddelande av förbud förutsätter en helhetsbedömning där alla omständigheter som framkommit i ärendet kan beaktas samt en avvägning av omständigheterna för och emot ett förbud (se RP 144/2003 rd, s. 29).

11 §. Beslut om tillfälligt besöksförbud. Enligt 2 mom. får en anhållningsberättigad tjänsteman på eget initiativ besluta om ett tillfälligt besöksförbud. Lagutskottet hänvisar till sina överväganden ovan och föreslår att momentets ordalydelse preciseras så att tillämpningen av bestämmelsen binds till fara för liv eller hälsa för den som förbudet avses skydda.

14 a §. Biträde. I propositionen föreslås det att en ny paragraf om biträde fogas till lagen. I dess 1 mom. föreskrivs det om förordnande av biträde för den som ansöker om besöksförbud eller den som förbudet avses skydda, om grunden för ansökan är ett allvarligt brott mot den persons liv, hälsa eller frihet som förbudet avses skydda. Lagutskottet föreslår att momentet preciseras så att grunden för ansökan är misstanke om ett sådant brott.

15 b §. Teknisk övervakning. Enligt paragrafens 2 mom. ska den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud upplysas om sina skyldigheter enligt 3 a § 2 mom. Grundlagsutskottet anser att det med tanke på den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § i grundlagen vore motiverat att den som meddelas ett tekniskt övervakat besöksförbud utöver dessa skyldigheter också utreds om brott mot dem är straffbart med stöd av den föreslagna straffbestämmelsen (se GrUU 63/2022 rd, s. 6). Lagutskottet anser att tillägget är motiverat och föreslår därför att momentet kompletteras.

Av propositionsmotiven framgår det att en övervakningsanordning som används för teknisk övervakning av besöksförbud inte möjliggör teknisk avlyssning eller iakttagande (s. 71). Av orsaker som beror på 10 § 1 mom. i grundlagen måste regleringen enligt grundlagsutskottet preciseras med en avgränsning enligt vilken tekniska anordningar som används vid övervakningen inte får möjliggöra sådan teknisk avlyssning eller optisk observation enligt tvångsmedelslagen som ingriper i hemfriden (se GrUU 63/2022 rd, s. 4). Utskottet föreslår därför att en mening om detta fogas till 3 mom.

Enligt den föreslagna paragrafens 4 mom. har tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten rätt att få i polislagen avsedd handräckning av polisen för att utföra ett tjänsteuppdrag. Bestämmelsen motsvarar de gällande bestämmelserna om handräckning av polisen till Brottspåföljdsmyndigheten.

Riksdagen har nyligen behandlat proposition RP 151/2022 rd, där det föreslogs ändringar i polislagen och vissa andra lagar. I polislagen föreslogs det bestämmelser om att handräckning av polisen ska vara avgiftsbelagd och i andra lagar om att handräckningen i fråga ska vara avgiftsfri. Förvaltningsutskottet godkände den 10 november 2022 ett betänkande om propositionen (FvUB 24/2022 rd) och riksdagen godkände den 18 november 2022 lagförslagen enligt betänkandet. Dessa lagändringar bör beaktas i det nu aktuella sammanhanget, och därför föreslår lagutskottet att 4 mom. kompletteras så att handräckning till Brottspåföljdsmyndigheten ska ges avgiftsfritt.

2. Lagen om ändring av 16 kap. 9 § i strafflagen

16 kap. Om brott mot myndigheter

9 a §. Brotts mot besöksförbud. Det föreslås att straffbestämmelsen kompletteras med ett nytt 2 mom. som gäller brott mot skyldigheter i anslutning till teknisk övervakning.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att den föreslagna straffbestämmelsen får sitt sakinnehåll i 3 a § 2 mom. i lagen om besöksförbud och i det avgörande om tekniskt övervakat besöksförbud som avses i 8 a § i lagen om besöksförbud. Regleringen har drag av en lagstiftningsteknik med blancostraffbestämmelser. Enligt grundlagsutskottet måste bestämmelsen innehålla hänvisningar exempelvis till 3 a § 2 mom. och 8 a § i lagen om besöksförbud för att den bättre ska uppfylla kraven enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § i grundlagen (se GrUU 63/2022 rd, s. 6).

Lagutskottet hänvisar till grundlagsutskottets utlåtande och föreslår att 2 mom. kompletteras med hänvisningar till 3 a § 2 mom. och 8 a § i lagen om besöksförbud. På motsvarande sätt är det motiverat att komplettera 1 mom. med en hänvisning till 8 § i lagen om besöksförbud.

Samtidigt stryks ur 3 mom. författningsnumret för lagen om besöksförbud, eftersom det nämns i 1 mom.

3. Lagen om ändring av 3 kap. 11 § i förundersökningslagen

3 kap. Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

11 §. Hur snart förundersökning ska göras. Det föreslås att det till den gällande paragrafen fogas ett nytt 3 mom., varvid nuvarande 3 mom. blir 4 mom. I det nya 3 mom. föreskrivs det att förundersökning ska göras skyndsamt om en person misstänks för ett sådant brott mot besöksförbud som inte utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa.

Lagutskottet godkände den 24 november 2022 ett betänkande om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 3 kap. 11 § i förundersökningslagen och 1 kap. 8 a § och 5 kap. 13 § i lagen om rättegång i brottmål (RP 144/2022 rd — LaUB 17/2022 rd). Också i den propositionen föreslås det att det till 3 kap. 11 § i förundersökningslagen fogas ett nytt 3 mom. om att förundersökning ska göras skyndsamt om det finns misstanke om ett sexualbrott mot en person som är under 18 år eller misstanke om ett brott mot en under 18-årig persons liv, hälsa, frihet, integritet, frid eller ära. Lagutskottet har föreslagit att den ändringen godkänns utan ändringar.

Det nu aktuella förslaget till nytt 3 mom. måste samordnas med den ovan nämnda godkända ändringen. Lagutskottet föreslår därför att det föreslagna nya momentet fogas till 3 kap. 11 § i förundersökningslagen som ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom. Det förutsätter också att lagförslagets *ingress* ändras.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

4. Lagen om ändring av 1 och 5 kap. i lagen om rättegång i brottmål

1 kap. Om åtalsrätt och åtalsprövning

8 a §. I propositionen föreslås det att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet måste åklagaren skyndsamt avgöra om han eller hon ska väcka åtal, om en person misstänks för ett sådant brott mot besöksförbud som inte utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa. Då ska även åtalet väckas utan dröjsmål.

Lagutskottet godkände den 24 november 2022 ett betänkande om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 3 kap. 11 § i förundersökningslagen och 1 kap. 8 a § och 5 kap. 13 § i lagen om rättegång i brottmål (RP 144/2022 rd — LaUB 17/2022 rd). Också i den propositionen föreslås det att det till 1 kap. 8 a § i lagen om rättegång i brottmål fogas ett nytt 3 mom. om skyndsamt åtalsprövning och väckande av åtal, om målsäganden är yngre än 18 år och det misstänkta brottet är ett sexualbrott mot målsäganden eller ett brott mot hans eller hennes liv, hälsa, frihet, integritet, frid eller ära. Lagutskottet har föreslagit att den ändringen godkänns utan ändringar.

Det nu aktuella förslaget till nytt 3 mom. måste samordnas med den ovan nämnda godkända ändringen. Utskottet föreslår att det föreslagna momentet fogas till 1 kap. 8 a § i lagen om rättegång i brottmål som ett nytt 4 mom. Det förutsätter också att lagförslagets *ingress* ändras.

7. Lagen om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

6§. Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör formell verkställighet.

Lagutskottet hänvisar till det som sägs ovan i utskottets överväganden och nedan i motiveringen till 11 a § och föreslår att paragrafen stryks. Samtidigt måste lagförslagets *ingress* ändras.

8§. Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff, verkställighet av häktning och teknisk övervakning av besöksförbud. Utskottet hänvisar till det som sägs ovan i utskottets överväganden och nedan i motiveringen till 11 a § och föreslår att paragrafen stryks. Samtidigt måste lagförslagets *ingress* ändras.

11 a §. Register över besöksförbud. (Ny) Utskottet hänvisar till det som sägs i övervägandena ovan och föreslår att det till lagen fogas en ny paragraf om register över besöksförbud. Paragrafen innehåller bestämmelser om de uppgifter som ska föras in i registret och om behandlingen av dem. Dessa bestämmelser ingår i 6 och 8 § i propositionens lagförslag.

I 1 mom. föreskrivs det om vilka uppgifter om besöksförbudet och om den som meddelats besöksförbud som finns i besöksförbudsregistret. Enligt momentet innehåller registret över besöksförbud uppgifter om besöksförbud samt sådana identifieringsuppgifter som avses i 5 § 1 mom. och andra personuppgifter om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud som är nödvändiga för den tekniska övervakningen av besöksförbudet.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

Uppgifter om när den tekniska övervakningen av ett besöksförbud inleds och upphör får enligt 2 mom. behandlas av Brottspåföljdsmyndigheten som sådana uppgifter om besöksförbudet som avses i 1 mom. En motsvarande bestämmelse finns i propositionens förslag till 6 §. Dessutom framgår det av momentet i enlighet med 8 § i propositionen och dess detaljmotiv att Brottspåföljdsmyndigheten får behandla uppgifter om begränsningar av teknisk övervakning av besöksförbud och om iakttagandet av begränsningarna. Uppgifter som får behandlas är också lokaliseringssuppgifter, under de villkor som anges i 13 a §.

I 3 mom. föreskrivs det om de uppgifter om den som besöksförbudet avses skydda som får föras in i registret och på annat sätt behandlas, till den del de är nödvändiga med tanke på ändamålet med registret. En motsvarande bestämmelse finns i propositionens förslag till 8 §.

I fråga om motiveringen hänvisar utskottet också till propositionens specialmotivering (se RP, s. 64).

Propositionens förslag till ändring av 6 och 8 § blir onödiga på grund av den nya paragraf som utskottet föreslår. De bör därför strykas på det sätt som föreslås ovan. Också lagförslagets *ingress* bör ändras.

13 a §. Behandling av lokaliseringssuppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud. Grundlagsutskottet noterar att Brottspåföljdsmyndigheten enligt den föreslagna paragrafen får ta fram och registrera lokaliseringssuppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud inte bara i de situationer som anges i den föreslagna bestämmelsen utan också på begäran av polisen (se GrUU 63/2022 rd, s. 5). Grundlagsutskottet anser det vara klart att avsikten med en så öppen bestämmelse inte är att ge polisen en ny rätt att få information, utan den föreslagna bestämmelsen hänvisar till denna del till polisens rätt att få information som det föreskrivs särskilt om någon annanstans i lag. Lagutskottet bör granska syftet med bestämmelsen och vid behov förtydliga bestämmelsen. Om avsikten är att ge polisen en ny rätt att få uppgifter, finns det skäl att precisera bestämmelsen så att den motsvarar det krav som grundlagsutskottet i sin praxis har ställt på bestämmelser om rätten att få uppgifter.

Enligt utredning till lagutskottet är avsikten med den föreslagna bestämmelsen inte att ge polisen en ny rätt att få uppgifter, utan bestämmelsen hänför sig till polisens rätt att få uppgifter enligt 20 § 4 mom. Utskottet föreslår nedan att 20 § 4 mom. ska preciseras. Därför behöver den nu aktuella paragrafen inte preciseras.

Enligt utredning till grundlagsutskottet är syftet med propositionen att också lokaliseringssuppgifter om den som besöksförbudet avses skydda ska kunna behandlas, men det föreslås inga särskilda bestämmelser om detta. Grundlagsutskottet betonar att behandlingen av sådana uppgifter i en regleringskontext av denna typ måste grunda sig på lag och att lagutskottet därför bör komplettera regleringen (se GrUU 63/2022 rd, s. 5). Lagutskottet föreslår därför att paragrafen kompletteras med ett *nytt 2 mom.* om lokaliseringssuppgifter för den som besöksförbudet avses skydda.

20§. Utlämnande av uppgifter till polisen och Nödcentralverket. Det föreslås att det till den gällande paragrafen fogas ett *nytt 3 mom.*, enligt vilket Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till Nödcentralverket och polisen får

Betänkande LaUB 19/2022 rd

lämna ut uppgifter om brott mot ett besöksförbud samt lokaliseringssuppgifter om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som förbudet avses skydda för förebyggande av brott och för utförandet av polisens övervakningsuppgifter. Förebyggande av brott och utförande av polisens övervakningsuppdrag hör inte till Nödcentralsverkets lagfästa uppgifter. För att Brottspåföljdsmyndigheten ska ha rätt att lämna ut de uppgifter som avses i bestämmelsen till Nödcentralsverket så att verket kan sköta sina lagfästa uppgifter, måste momentet preciseras i enlighet med detta.

Det föreslås att det till den gällande paragrafen fogas ett *nytt 4 mom.*, enligt vilket uppgifter i registret över besöksförbud och lokaliseringssuppgifter som fås i samband med teknisk övervakning av besöksförbud får lämnas ut till polisen förutom för förundersökning som gäller brott mot besöksförbud eller någon annan brottsmisstanke. Grundlagsutskottet påpekar att avsikten enligt motiven (s. 66 och 67) har varit att inte bara motivera rätten att få uppgifter utan också att begränsa utlämnandet av uppgifter till utredning av misstanke om ett brott mot ett besöksförbud och även någon annan brottsmisstanke, i synnerhet utredning av en misstanke om ett brott mot liv och hälsa. Grundlagsutskottet anser att en sådan avgränsning bör framgå av bestämmelsens ordalydelse (GrUU 63/2022 rd).

Lagutskottet anser det inte motiverat att möjliggöra att lokaliseringssuppgifter eller andra uppgifter i registret över besöksförbud används för utredning av vilket brott som helst. Utskottet föreslår därför med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande att utlämnandet av uppgifter till polisen i 4 mom. tydligt avgränsas till att gälla brott mot besöksförbud och andra brott som begåtts i samband med detta. De uppgifter som lämnas ut ska ha ett nära samband med brottet mot besöksförbudet, vilket begränsar uppgifternas användningsändamål.

31§. Granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur register. Det föreslås att *1 mom. 1 punkten* i den gällande paragrafen kompletteras med bestämmelser om radering av uppgifter ur registret över besöksförbud och uppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud. Utskottet föreslår att punkten ändras med anledning av den nya 11 a § som utskottet föreslår ovan så att den hänvisar till 11 a § i stället för till 5 § 1 mom. och 6 § 2 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 5, 6 och 8 i proposition RP 143/2022 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 1—4 och 7 i proposition RP 143/2022 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Riksdagen godkänner två uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om besöksförbud

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besöksförbud (898/1998) 3 § 4 mom., 7 § och 11 § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 711/2004, samt
fogas till lagen nya 3 a och 8 a §, till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 384/2010, ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 11 a, 14 a, 15 a och 15 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Förbudets innehåll

Besöksförbudet gäller inte kontakter för vilka det finns en saklig grund och som av särskilda skäl är uppenbart behövliga.

3 a §

Tekniskt övervakat besöksförbud

Domstolen kan på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman bestämma att övervakningen av ett utvidgat besöksförbud iakttas ska ske med hjälp av tekniska anordningar som ges till den som meddelats förbud eller fästs på honom eller henne vid handleden, vristen eller midjan, eller med hjälp av en kombination av sådana anordningar (*tekniskt övervakat besöksförbud*) om teknisk övervakning är nödvändig för att avvärja ett hot om brott mot liv, hälsa eller frihet och övervakningen inte är oskälig med hänsyn till hur allvarligt det hotande brottet är, förhållandena för den som ställs under övervakning och andra omständigheter som framkommit i saken.

Den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud är skyldig att medverka till att den tekniska övervakningen tas i bruk, och att de i 1 mom. avsedda anordningar som ska användas i övervakningen fästs, genom att stanna kvar på domstolens sammanträdesplats för att anordningarna

Betänkande LaUB 19/2022 rd

ska kunna fästas efter sammanträdet eller genom att infinna sig vid en senare tidpunkt för att anordningarna ska kunna fästas, samt genom att tillåta att anordningarna fästs. Den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud är skyldig att medverka till genomförandet av den tekniska övervakningen genom att inneha eller bära på sig de anordningar som används för övervakningen, se till att de hålls funktionsdugliga samt hantera dem omsorgsfullt och följa Brottsförbudsmyndighetens anvisningar om hur de ska användas.

7 §

Besöksförbudets giltighet

Besöksförbud kan meddelas för högst ett år. Besöksförbud avseende gemensam bostad kan dock meddelas för högst tre månader och tekniskt övervakat besöksförbud för högst sex månader. Förbudet träder i kraft när tingsrätten träffar avgörande om meddelande av besöksförbud. Avgörandet ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte en högre domstol som behandlar ärendet bestämmer något annat.

Förbud kan förnyas. Ett besöksförbud kan förnyas för högst två år. Ett besöksförbud avseende gemensam bostad och ett tekniskt övervakat besöksförbud kan dock förnyas för högst tre månader. Förnyelse kan begäras innan det föregående förbudet har upphört att gälla.

8 a §

Innehållet i ett avgörande om tekniskt övervakat besöksförbud

Utöver vad som föreskrivs i 8 § ska av ett avgörande om tekniskt övervakat besöksförbud framgå

- 1) det tekniska övervakningssättet,
- 2) var och när man fäster de tekniska anordningar som används i övervakningen av den som meddelats förbudet,
- 3) skyldigheterna enligt 3 a § 2 mom. för den som meddelats förbudet att medverka till att den tekniska övervakningen tas i bruk och genomförs.

9 §

Meddelanden om domen

Brottsförbudsmyndigheten ska utan dröjsmål underrättas om ett beslut om tekniskt övervakat besöksförbud.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

11 §

Beslut om tillfälligt besöksförbud

Besöksförbud kan även meddelas tillfälligt. Tekniskt övervakat besöksförbud får emellertid inte meddelas tillfälligt. Beslut om tillfälligt besöksförbud fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Beslutet kan också fattas av domstol.

En anhållningsberättigad tjänsteman ska på eget initiativ meddela tillfälligt besöksförbud, om **om en person vars liv eller hälsa hotas** ~~den som förbudet avses skydda~~ har ett så uppenbart behov av skydd att det förutsätter att förbudet meddelas omedelbart.

11 a §

Hänvisning till tjänster

Polisen eller åklagaren ska fråga den som det tillfälliga besöksförbudet avses skydda om denne samtycker till att hans eller hennes kontaktuppgifter ges till en aktör som tillhandahåller stödtjänster och, om den som förbudet avses skydda ger sitt samtycke, förmedla uppgifterna utan obefogat dröjsmål.

Polisen eller åklagaren ska informera den som meddelats tillfälligt besöksförbud om tillgängliga stödtjänster.

14 a §

Biträde

Domstolen kan förordna ett biträde för den som ansöker om besöksförbud eller för den som förbudet avses skydda om han eller hon inte är sökande, om begäran grundar sig på **misstanke om** ett brott mot den persons liv, hälsa eller frihet som förbudet avses skydda och det med hänsyn till hur allvarligt **det misstänkta** brottet är, de personliga förhållandena avseende den som förbudet avses skydda och andra omständigheter ska anses motiverat.

I ett ärende som gäller ett tekniskt övervakat besöksförbud ska ett biträde förordnas för den person mot vilken förbud yrkas om han eller hon begär det.

I fråga om biträden gäller i tillämpliga delar vad som i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) föreskrivs om försvarare och om biträde för en målsägande. På ersättningsskyldighet till staten för den som förordnats ett biträde tillämpas dock inte vad som föreskrivs i 11 § i det kapitlet.

15 a §

Tillsyn över att besöksförbud iakttas

Polisen utövar tillsyn över att besöksförbud iakttas.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

15 b §

Teknisk övervakning

För den tekniska övervakningen av besöksförbud svarar Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten ordnar den centrala övervakningen av besöksförbud på riksplanet eller regionplanet med iakttagande av 57 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015).

Den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud ska upplysas om sina skyldigheter enligt 3 a § 2 mom. och underrättas om hotet om straff för brott mot skyldigheterna.

En anordning som används för teknisk övervakning får inte möjliggöra sådan teknisk avlyssning enligt 10 kap. 16 § i tvångsmedelslagen (806/2011) eller optisk observation enligt 10 kap. 19 § i den lagen av utrymmen som används för boende av permanent natur. Onödigt uppmärksamhet ska undvikas i samband med den tekniska övervakningen. Den tekniska övervakningen ska genomföras så att den inte ingriper i någons rättigheter i större omfattning eller orsakar större olägenhet än vad som är nödvändigt för att genomföra den.

Tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att avgiftsfritt få i polislagen avsedd handräckning av polisen för att utföra ett tjänsteuppdrag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 16 kap. 9 a § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 16 kap. 9 a §, sådan den lyder i lagarna 902/1998 och 229/2015, som följer:

Betänkande LaUB 19/2022 rd

16 kap.

Om brott mot myndigheter

9 a §

Brott mot besöksförbud

Den som har meddelats besöksförbud eller tillfälligt besöksförbud och som bryter mot ett förbud som preciserats i ett avgörande om besöksförbud enligt 8 § i lagen om besöksförbud (898/1998) ska för brott mot besöksförbud dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

För brott mot besöksförbud döms också den som bryter mot sina i 3 a § 2 mom. och 8 a § i lagen om besöksförbud avsedda skyldigheter enligt ett avgörande om tekniskt övervakat besöksförbud och därmed förhindrar ibruktagandet eller genomförandet av den tekniska övervakningen.

Vid tillämpning av 1 mom. jämföras med besöksförbud en skyddsåtgärd som anmälts till informationssystemet för polisärenden med stöd av 4 § i lagen om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor (227/2015). Som brott mot besöksförbud anses inte kontakter som i enlighet med 3 § 4 mom. i lagen om besöksförbud (898/1998) har en saklig grund och av särskilda skäl är uppenbart behövliga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 3 kap. 11 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
föres till 3 kap. 11 § i förundersökningslagen (805/2011), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag / , ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Betänkande LaUB 19/2022 rd

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

11 §

Hur snart förundersökning ska göras

Förundersökning ska göras skyndsamt om en person misstänks för ett sådant brott mot besöksförbud som inte utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 och 5 kap. i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 kap. 8 a § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997), sådan den lyder i lagarna 647/
2003, 670/2014 och / , ett nytt 4 mom. samt till 5 kap. en ny 13 a § som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt och åtalsprövning

8 a §

Om en person misstänks för ett sådant brott mot besöksförbud som inte utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa, måste åklagaren skyndsamt avgöra om han eller hon ska väcka åtal. Då ska även åtalet väckas utan dröjsmål.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

5 kap.

Om väckande av åtal

13 a §

Ett brottmål som gäller brott mot besöksförbud ska behandlas skyndsamt om inte brottet utifrån en helhetsbedömning ska anses vara ringa.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 22 § i rättshjälpslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättshjälpslagen (257/2002) 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 818/2019, som följer:

22 §

Ersättningsskyldighet för rättshjälpslagarens motpart

Om rättshjälpslagarens motpart enligt 21 kap. i rättegångsbalken, 9 kap. i lagen om rättegång i brottmål, 10 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) eller 14 § i lagen om besöksförbud (898/1998) skulle vara skyldig att helt eller delvis ersätta rättshjälpslagarens rättegångskostnader, ska motparten åläggas att på motsvarande sätt betala ersättning till staten för de kostnader i saken som det med stöd av denna lag har bestämts att ska betalas av statens medel och för det beräknade arvudet till det offentliga rättsbiträdet jämte i 4 § 1 mom. i räntelagen avsedd dröjsmålsränta, som börjar löpa en månad efter den dag då domstolens beslut om betalningsskyldigheten har funnits tillgängligt för parten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) 9 § 4 punkten,
ändras 2 § 1 mom. och 9 § 3 punkten samt
fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1235/2016, 100/2018 och 1203/2020, en
ny 14 a punkt som följer:

2 §

Rättegångsavgiftens storlek

För behandlingen av tviste- och brottmål samt mål och ärenden som gäller ändringssökande och extraordinärt ändringssökande och för behandlingen av andra rättskipningsmål och rättskipningsärenden tas det ut en rättegångsavgift enligt följande:

Betänkande LaUB 19/2022 rd

Domstol	euro
högsta domstolen	500
högsta förvaltningsdomstolen	500
hovrätten	500
– brottmål, ändringssökande enligt utsökningsbalken (705/2007) och mål och ärenden där förlikning inte är tillåten	250
förvaltningsdomstolen	250
tingsrätten	
– tvistemål samt jordrechtsmål och jordrechtsärenden	500
– brottmål, ändringssökande enligt utsökningsbalken och mål och ärenden där förlikning inte är tillåten	250
– tvistemål enligt 5 kap. 3 § i rättegångsbalken som avgjorts genom tredskodom och där uppgifterna har förmedlats direkt till tingsrättens datasystem	65
– andra tvistemål enligt 5 kap. 3 § i rättegångsbalken som avgjorts genom tredskodom	86
– mål eller ärenden enligt 5 kap. 3 § i rättegångsbalken som svaranden bestrider	250
arbetsdomstolen	2 000
marknadsdomstolen	2 000
försäkringsdomstolen	500

5 §

Avgiftsfria prestationer

Avgifter enligt denna lag tas inte ut

14 a) i ärenden enligt lagen om besöksförbud (898/1998), lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaparlamentets och rådets direktiv om den europeiska skyddsordern och om tillämpning av direktivet (226/2015) och lagen om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor (227/2015),

9 §

Inverkan av utgången i ett mål eller ärende

Rättegångsavgifter tas inte ut, om

Betänkande LaUB 19/2022 rd

3) förvaltningsdomstolen, högsta förvaltningsdomstolen eller försäkringsdomstolen ändrar ett överklagat beslut till förmån för ändringssökanden; i ett mål eller ärende som marknadsdomstolen har behandlat som första instans tas en avgift dock ut oberoende av utgången, likaså vid ändringssökande som gäller ett förhandsavgörande som meddelats i ett skatteärende.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021) 3 § 9 punkten, 5 § 1 mom., ~~rubriken för 8 §, i 8 § 1 mom. det inledande stycket och 9 punkten~~, 14 § 2 mom. 3 punkten, det inledande stycket i 16 § 1 mom., rubriken för 20 § och 31 § 1 mom. 1 punkten,

av dem 14 § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 227/2022, samt

fogas till 3 § nya 10 och 11 punkter, till 4 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 227/2022, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., ~~till 6 § ett nytt 2 mom., till 8 § ett nytt 5 mom.~~, till lagen **nya 11 a och** 13 a § samt till 20 § nya 3 och 4 mom. som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med:

9) *utomstående* den som inte är fånge eller häktad och vars personuppgifter registreras i det säkerhetsregister som avses i 11 §,

10) *den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud* den som har meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud med stöd av 3 a § i lagen om besöksförbud (898/1998),

11) *den som besöksförbudet avses skydda* den som skyddas genom besöksförbudet och den tekniska övervakningen.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

4 §

Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem

I Brottspåföljdsmyndighetens register över besöksförbud ingår personuppgifter i anknytning till den tekniska övervakningen av besöksförbud.

5 §

Uppgifter för specificering

Som uppgifter som behövs för specificering av en dömd, en fånge, en häktad, den som avtjänar samhällspåföljd och den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud får Brottspåföljdsmyndigheten behandla följande uppgifter som ska registreras i brottspåföljdsregistret, säkerhetsregistret och registret över besöksförbud:

- 1) namn,
- 2) personbeteckning, klientnummer från Migrationsverket eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,
- 3) kön,
- 4) modersmål,
- 5) medborgarskap,
- 6) hemkommun och bostadsort samt adress,
- 7) längd, vikt, ögonfärg, egen hårfärg, kroppsbyggnad, eventuella ärr och tatueringar samt eventuella andra motsvarande signalement.

~~6 §~~

~~*Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör formell verkställighet*~~

~~Brottspåföljdsmyndigheten får för övervakningen av den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud behandla uppgifter om när den tekniska övervakningen av besöksförbudet inleds och upphör.~~

~~8 §~~

~~*Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff, verkställighet av häktning och teknisk övervakning av besöksförbud*~~

~~Brottspåföljdsmyndigheten får för upprätthållandet av anstaltsordningen, övervakningen av fångar och häktade och för deras deltagande i verksamheten samt för den tekniska övervakningen av besöksförbud behandla följande uppgifter:~~

Betänkande LaUB 19/2022 rd

~~9) uppgifter om begränsningar enligt verkställigheten av häktningsarrest eller enligt den tekniska övervakningen av ett förstärkt reseförbud eller besöksförbud och iakttagandet av begränsningarna.~~

~~I uppgifterna om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud får, för att säkerställa verkställigheten av den tekniska övervakningen, ingå sådana uppgifter för specificering av den som besöksförbudet avses skydda och andra för verkställigheten viktiga uppgifter som är nödvändiga med tanke på den tekniska övervakningen av besöksförbudet.~~

11 a § (Ny)

Register över besöksförbud

Registret över besöksförbud innehåller uppgifter om besöksförbud samt sådana uppgifter för specificering som avses i 5 § 1 mom. och andra personuppgifter om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud som är nödvändiga för den tekniska övervakningen av besöksförbudet.

Brottspåföljdsmyndigheten får som sådana uppgifter om besöksförbudet som avses i 1 mom., behandla uppgifter om när den tekniska övervakningen av besöksförbudet inleds och upphör, uppgifter om begränsningar enligt den tekniska övervakningen av besöksförbudet och iakttagandet av dem samt, under de förutsättningar som anges i 13 a §, lokaliseringssuppgifter.

Brottspåföljdsmyndigheten får i registret föra in och på annat sätt behandla uppgifter för specificering av den som besöksförbudet avses skydda och andra personuppgifter om denne till den del uppgifterna är nödvändiga med hänsyn till registrets användningsändamål.

13 a §

Behandling av lokaliseringssuppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud

Brottspåföljdsmyndigheten får ta fram och registrera lokaliseringssuppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud endast om den som meddelats det tekniskt övervakade besöksförbudet rör sig eller vistas i ett sådant område som avses i 3 § 3 mom. i lagen om besöksförbud eller om den tekniska övervakningen av besöksförbudet hindras, eller på begäran av polisen.

Lokaliseringssuppgifter om den som besöksförbudet avses skydda får behandlas på det sätt som anges i 1 mom. och lämnas ut på det sätt som anges i 20 § 3 och 4 mom. endast om samtycke har inhämtats av den som besöksförbudet avses skydda till att använda en sådan anordning för teknisk övervakning som lokaliserar honom eller henne och om det är nödvändigt att lämna ut uppgifterna för skötseln av en uppgift enligt 20 § 3 eller 4 mom.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

14 §

Behörighet att behandla uppgifter

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får

3) uppgifterna i säkerhetsregistret enligt 11 § och lokaliseringsuppgifter enligt 13 a § behandlas endast av sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som särskilt utsetts av Brottspåföljdsmyndighetens ansvarsområde för utveckling och styrning.

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få uppgifter som gäller en brottsmisstänkt, en dömd, en fånge, en häktad, den som avtjänar samhällspåföljd, den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som besöksförbudet avses skydda och som behövs för skötseln av en uppgift som gäller verkställigheten av straff eller av häktning, eller för skötseln av någon annan uppgift som ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten, enligt följande:

20 §

Utlämnande av uppgifter till polisen och Nödcentralsverket

Brottspåföljdsmyndigheten får trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till Nödcentralsverket **för skötseln av dess lagstadgade uppgifter** och **till** polisen lämna ut uppgifter om brott mot ett besöksförbud samt lokaliseringsuppgifter om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som förbudet avses skydda för förebyggande av brott och för utförandet av polisens övervakningsuppgifter.

Brottspåföljdsmyndigheten får trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till polisen lämna ut lokaliseringsuppgifter som erhållits i samband med teknisk övervakning av besöksförbud samt andra uppgifter om den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som förbudet avses skydda, om uppgifterna är nödvändiga för att utföra en förundersökning som gäller brott mot besöksförbud eller **något annat brott som begåtts i samband med det**~~någon annan brottsmisstanke~~. Beslut om utlämnande av lokaliseringsuppgifter fattas av den personuppgiftsansvarige eller en av denne utsedd tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Betänkande LaUB 19/2022 rd

31 §

Granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur register

Uppgifterna om en person gallras ur Brottspåföljdsmyndighetens register när uppgifterna inte längre behövs för registrets användningsändamål. Uppgifterna gallras ur registren dock senast enligt följande:

1) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 6 § tio år efter personens sista anhängiga verkställighetsärende som antecknats i brottspåföljdsregistret, de uppgifter i registret över besöksförbud som avses i ~~5 § 1 mom. och 6 § 2 mom.~~ 11 a § fem år efter att det tekniskt övervakade besöksförbudet meddelades, ~~och~~ de lokaliseringsuppgifter som avses i 13 a § dock två år efter att det tekniskt övervakade besöksförbudet meddelades,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

— — — — —

8.

Lag

om ändring av 6 och 8 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 6 § 4 punkten och 8 § 1 mom. 4 punkten samt
fogas till 6 § en ny 5 punkt och till 8 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

6 §

Innehållet i personuppgifter som behandlas i undersöknings- och övervakningsuppgifter

Polisen får i fråga om personer som avses i 5 § utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 4 § behandla följande personuppgifter:

— — — — —

4) identifieringsuppgift om avgörande av åklagare eller domstol och uppgift om någon har dömts till straff, om det fattats beslut om åtalseftergift eller domseftergift, om ett åtal förkastats, lämnats utan prövning eller avskrivits samt uppgift om ett avgörandes laga kraft,

Betänkande LaUB 19/2022 rd

5) uppgifter om besöksförbud enligt lagen om besöksförbud (898/1998) och om skyddsåtgärder enligt lagen om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor (227/2015), inklusive de lokaliseringssuppgifter som fås i samband med sådan teknisk övervakning av besöksförbud som avses i 15 b § i lagen om besöksförbud.

8 §

Innehållet i personuppgifter som anknyter till förbyggande eller avslöjande av brott

Polisen får i fråga om personer som avses i 7 § utöver de grundläggande personuppgifter som avses i 4 § behandla följande personuppgifter:

4) uppgifter för att trygga säkerheten för en person som är föremål för en åtgärd eller en myndighets säkerhet i arbetet om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om personens vård, om ett övervakningsobjekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt uppgifter som beskriver eller är avsedda att beskriva en brottslig gärning, ett straff eller någon annan påföljd för brott,

5) uppgifter om besöksförbud enligt lagen om besöksförbud och om skyddsåtgärder enligt lagen om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor, inklusive de lokaliseringssuppgifter som fås i samband med sådan teknisk övervakning av besöksförbud som avses i 15 b § i lagen om besöksförbud.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den elektroniska övervakningen av utvidgat besöksförbud fungerar och vilka konsekvenser det har samt utifrån erfarenheterna bedömer behovet och möjligheterna att utveckla den elektroniska övervakningen och utvidga dess användningsområde vid övervakningen av att besöksförbud iakttas.*
2. *Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur resurserna för att effektivisera besöksförbudet räcker till och vidtar omedelbara åtgärder för att öka resurserna, om de visar sig vara otillräckliga.*

Betänkande LaUB 19/2022 rd

Helsingfors 29.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Leena Meri saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Suldaan Said Ahmed vänst
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Sebastian Tynkkynen saf
medlem Paula Werning sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.